

Մ աշտոցի Արձագանգ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի ամսաթերթ
WWW.SOURPHAGOP.ORG (14-րդ տարի)

Այս թիւով.....

Դեկտեմբեր ամսուան բացատրական տօնացոյց Էջ 2-6

Դաւիթ՝ թագաւոր, մարգարէ, թէ սաղմոսագիր

Ս. Պետրոս եւ Ս. Պօղոս

Ս. Ստեփանոս Նախավկայ

Որոտման Որդիք

Ս. Աբգար Ա. թագաւոր

Դամասկոսի Ճամբան

Ս. Յակոբ Մծբնայ Հայրապետ

ՄԱՏԱՂ Էջ 7-9

Սաղմոսավանք Էջ 9

Պահուած Բառ Էջ 10

Ս. Գրիգոր Նիւսացի Էջ 11

Եզակի գիրեր Էջ 11

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Էջ 12-15

Կիրակնօրեան պիտի ունենայ Սուրբ Ծննդեան իր յայտագիրը Էջ 16

Դեկտեմբեր 2013 (ԻԱ տարի թիւ 4)

Յ... Յիսուս, Ս. Յակոբ

Խաչքարի Հեղինակ՝ Ժողովրդական Վարպետ,
Ռուբեն Նալբանդյան

Ամսուան Համարները

«Հետեւաբար, գացէք եւ բոլոր ժողովուրդները ինծի աշակերտ դարձուցէք: Զանոնք մկրտեցէք՝ Հօր, Որդիին եւ Սուրբ Հոգիին անունով: Անոնց սորվեցուցէք այն բոլոր պատուիրանները որ ես ձեզի տուի. եւ ահա միշտ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչեւ աշխարհիս վախճանը»: *Մատթէոս 28.19-20*

Հաւատք

Կրօն

Եկեղեցի

Լեզու

Մշակոյթ

Դեկտեմբեր ամսուան բացատրական տօնացոյց

Շրթ. 7	Սբ. Նիկողայոս Զմիւռնացի Սքանչելագործ հայրապետ
Բշ. 9	Տօն յղացման Ս. Կուսին Մարիամու յԱննայէ
Շրթ. 14	Սբ. Յակոբ Մծբնայ հայրապետ եւ Մարուգէ ճգնաւոր
Շրթ. 21	Ս. Արգար նախավկայ եւ անդրանիկ հաւատացեալ թագաւորին մերոյ
Բշ. 23	Սբ. Դաւիթ մարգարէ եւ Ս. Յակոբ Տեառնեղբայր Առաքեալ
Գշ. 24	Սբ. Ստեփանոս Նախասարկաւագ եւ առաջին մարտիրոս
Եշ. 26	Սբ. Պետրոս, Սբ. Պօղոս
Շրթ. 28	Սուրբեր Որոտման Որդիներ Յակոբոս եւ Յովհաննէս Առաքեալներ
Կիր. 29	Բարեկենդան Ս. Ծննդեան Պահոց

Պահքի Օրեր՝ 4, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 18, 20, 25, 27, 30, 31

Դաւիթ. թագաւոր, մարգարէ՞ թէ սաղմոսագիր

Մեզմէ քիչեր կան որոնք չեն լսած «Սաղմոս» բառը եւ չեն գիտեր անոր ինչ ըլլալը: Սաղմոսները օրհներգներ, աղօթքներ եւ զանազան այլ կերպի քերթուածներ են, որոնք կ'արտայայտեն Աստուծոյ հանդէպ խոր հաւատք եւ սէր: Հին կտակարանի գիրքերէն Սաղմոսներու գիրքը կը համախմբէ 150 սաղմոսներ, որոնցմէ 73-ը աւանդաբար վերագրուած են Իսրայէլի Դաւիթ թագաւորին:

Այս տարի Դեկտեմբեր ամսուան 24-րդ օրը, Հայաստանեայց եկեղեցին կը յիշատակէ անունը սաղմոսագիր Դաւիթ թագաւորին որ նաեւ ընդունուած է իբր մարգարէ:

Ո՞վ է Դաւիթ

Դաւիթ՝ Իսրայէլի երկրորդ եւ մեծագոյն թագաւորն էր: Ան զաւակն էր Յեսսէի, ծնած Բեթլեհէմ ք. Ա. 1040 թուականին: Իր ընտանիքի կրտսերագոյն որդին էր եւ ուներ 7 մեծ եղբայրներ: Ան պատանեկութենէն Սամուէլ մարգարէի ձեռքով օծուած էր եւ հռչակ ստացած էր սպաննելով Գողիաթը: Ան ք.Ա. 1010 - 970 թագաւորեց, յաջորդելով Սաուլ թագաւորին: Իր գործած մեղքին պատճառաւ Աստուած թոյլ չտուաւ Դաւիթին որ Տաճարը կառուցէ:

Դաւիթի Որդի Յատուկ տիտղոս մըն է, որ Հրեաները կու տային գալիք Մեսիային: Աւետարաններուն մէջ, մեսիական այս տիտղոսը Յիսուսի տրուած է (Մտ. 1.1, Սբ. 10.47):

Դաւիթի Քաղաք Նոր Կտակարանին մէջ այս անուանումը գործածուած է Դաւիթի ծննդավայրին՝ Բեթլեհէմի համար, ուր Յիսուս ծնաւ (ՂԿ 2.4 եւ 11):

Սուրբ Պետրոս եւ Սուրբ Պօղոս առաքեալներ

Հայաստանեայց եկեղեցին, ամէն տարի Դեկտեմբեր ամսուան վերջին շաբթուան ընթացքին կը յիշատակէ Ս. Պետրոս եւ Ս. Պօղոս առաքեալները: Այս երկու անուններն ալ ընդհանրացած են մեր ժողովուրդին քով:

Ս. Պետրոս առաքեալ

Բուն անունով Սիմոն, ան Յիսուսի կողմէ Պետրոս անուանուեցաւ: Պետրոս կը նշանակէ վեմ, ժայռ եւ Յիսուս յայտարարեց «Քեզի կ'ըսես՝ թէ ժայռ ես դուն, եւ այդ ժայռին վրայ պիտի շինեմ իմ եկեղեցիս...» Մատթ. 16.18:

Պետրոս այն առաքեալն էր որ Յիսուսը երեք անգամ ուրացաւ աւագ Հինգշաբթի օրը:

Ս. Պետրոս առաքեալ գրած է երկու ընդհանրական նամակներ որոնք մաս կը կազմեն Նոր Կտակարանին: Առաջին նամակը ուղղուած է «Աստուծոյ ընտրեալներուն», այսինքն՝ քրիստոնէաներուն: Անոր գլխաւոր նպատակն է քաջալերել ընթերցողները, որոնք իրենց քրիստոնէական հաւատքին համար հալածանքներու եւ նեղութիւններու դիմաց կը գտնուէին: Երկրորդ նամակը ուղղուած է առաջին դարու քրիստոնէաներու լայն շրջանակի մը նպատակ ունենալով պայքարիլ սուտ ուսուցանողներու տարած աշխատանքին դէմ: Մոլորեցնող ուսուցումներէ եւ անպարկէշտ կենցաղէ հեռու պահելու համար քրիստոնէաները, առաքեալը կոչ կ'ուղղէ անոնց որ կառչած մասն Աստուծոյ եւ Յիսուս Քրիստոսի:

Ս. Պօղոս առաքեալ

Պօղոս առաքեալ, Յիսուսի 12 առաքեալներէն մէկը չէր: Բուն անունով Սօղոս կամ Սաւուղ, հրեայ բարեկեցիկ ընտանիքի մը զաւակն էր եւ դաստիարակուած էր ըլլալու կարծր եւ օրինապահ հրեայ մը, որ պայքարեցաւ քրիստոնէութեան տարածման դէմ: Չորս անտարաններուն մէջ ռեւէ ակնարկութիւն չկայ Պօղոսի մասին: Կ'արժէ յիշել թէ Աստուածաշունչին մէջ Սօղոսի մասին առաջին ակնարկութիւնը կը տեսնենք Գործք. Առաք. 7.58-ին մէջ եւ կը կարդանք նաեւ թէ «Ստեփանոսի քարկոծումը պահանջողներէն մէկն ալ Սօղոսն էր» (Առաքեալներուն Գործերը 8.1):

Սօղոս, որ աշակերտած էր Գամաղիէլի, եւ ունէր Հռոմէական քաղաքացիութիւն, շարունակեց Յիսուսի հետեւորդները հալածել եւ Աւագ քահանայէն (Երուսաղէմ) Դամասկոսի հրեայ ղեկավարներուն ուղղուած նամակներ առնելով ճամբայ ինկաւ դէպի Դամասկոս: Սակայն Դամասկոսի մօտերը լոյս մը փայլեցաւ, որ կուրցուց զինք, եւ լսեց ձայն մը որ կ'ըսէր «Սաւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես»:

«Ո՞վ ես Տէր,» հարցուց Սաւուղ:

Ձայնը պատասխանեց. «Ես Յիսուսն եմ զոր դուն կը հալածես...»:

Առաքեալներու Գործերը գիրքին 9րդ գլխուն մէջ կը կարդանք Սօղոսի Դարձին մասին ու 18րդ համարիը կ'ըսէ «Անփջապէս Սօղոսի աչքերէն կարծես կեղեւանքներ ինկան, եւ սկսաւ տեսնել: Ելաւ մկրտուեցաւ, եւ ապա կերակուր ուտելով զօրացաւ»:

Այս պատահարէն ետք Սօղոս Պօղոս կոչուեցաւ եւ նոյն ջանքով որ կը պայքարէր քրիստոնէութեան դէմ, աշխատեցաւ քրիստոնէութեան տարածման համար, եւ կոչուեցաւ 13րդ եւ հեթանոսներու առաքեալ: Ան ունեցաւ 3 ճամբորդութիւններ եւ գրեց 14 նամակներ որոնցմէ տասը ուղղեց եկեղեցիներու եւ չորսը անհատներու:

Ս. Ստեփանոս նախավկայ, անդրանիկ վկան է որ իր արինը թափեց Յիսուս Քրիստոսը՝ Աստուծոյ որդին վկայելով: Յիսուսի 72 աշակերտներէն մէկը որ ուրիշ 6 հոգիներու հետ նախնական եկեղեցին, (Պետրոս առաքեալի առաջնորդութեամբ), կարգեց եկեղեցւոյ սեղանի սպասաւոր, այսինքն սարկաւագ: Նոր Կտակարանի «Առաքեալներու Գործերը» գրքին 6-րդ գլխուն մէջ կը կարդանք 7-ը սարկաւագներուն նշանակուելու եւ Ստեփանոսի ձերբակալութեան պատմութիւնը, իսկ 7-րդ գլխուն մէջ կը կարդանք իր վկայութիւնը եւ քարկոծումին մանրամասնութիւնները: Ստեփանոսի քարկոծումը պահանջողներէն մէկն ալ Սօդոսն էր որ հետագային եղաւ Պօղոս Առաքեալ: Մեր եկեղեցին այս սուրբին օրը կը նշէ Դեկտեմբեր 25-ին, կամ 26-ին եթէ 25-ը Կիրակի կամ պահքի օր ըլլայ:

Որոտման Որդիք

Մարկոսի Աւետարանին 3.16-19 ին մէջ կը գտնենք Յիսուսի 12 առաքեալներուն ցանկը՝ Պետրոս, Ջեբեդէոսի որդիները՝ Յակոբոսն ու եղբայրը՝ Յովհաննէսը, որոնք Բռաներգես, այսինքն Որոտացող Մարդիկ կոչեց, Անդրէասը, Փիլիպպոսը, Բարթողիմէոսը, մաքսաւոր Մատթէոսը, Թովմասը, Ալփիէոսի որդին Յակոբոսը, Թադէոսը, Նախանձայոյց Սիմոնը, եւ Իսկարովտիացի Յուդան, որ զինք մատնեց:

Յովհաննէս Աւետարանիչ ձկնորս էր: Մինչեւ Յիսուսի հետեւիլը, կը հետեւէր Յովհաննէս Մկրտիչին: Ան Յիսուսի ամենասիրելի առաքեալն էր եւ հետեւեցաւ իրեն մինչեւ Գողգոթա: Խաչին վրայէն Յիսուս իրեն յանձնեց իր մօր հոգատարութիւնը: Իր եղբօր Յակոբոսի եւ Պետրոսի հետ ան դարձաւ Երուսաղէմի եկեղեցւոյ սիւներէն մէկը: Հետագային, իր գործունէութեան վայրը հանդիսացաւ Եփեսոսի եկեղեցին: Տիրոջ կամքով, Յովհաննէս Առաքեալ միւս առաքեալներէն աւելի ապրեցաւ եւ վախճանեցաւ 94 տարեկանին: Երբ արդէն շատ ծեր էր, իր քարոզներու ընթացքին շարունակ կը կրկնէր. «Ձաւակնէ րս, սիրեցէ ք զիրար»: Երբ իրեն կը հարցնէին թէ ինչո՞ւ յաճախ այդ բառերը կ'ըսէր. «Այս Յիսուսի պատուիրանն է, եթէ սեր ունենաք, ուրիշ ռեւէ բանի պէտք չէք ունենար»: Ան գրած է Աւետարան մը, երեք ընդհանրական նամակներ, եւ յայտնութեան գիրքը:

Յակոբոսն ալ ձկնորս էր: Յակոբոսը շատ եռանդուն էր, գործունէայ, մեծ սէր եւ նախանձախնդրութիւն ունէր Յիսուսի հանդէպ եւ դարձաւ Հրեաներու ատելութեան զոհը: Ան գլխատուեցաւ Հերովդէս թագաւորի կողմէ 44 թուին, ըլլալով առաջին նահատակը առաքեալներու մէջ: Այս երկուքը հաւանաբար Քրիստոսի հանդէպ իրենց բոցավառ սիրոյ եւ նախանձախնդրութեան պատճառով կոչուեցան Որոտման Որդիք:

Ս. Աբգար Ա. թագաւոր, ըստ աւանդութեան՝ Ա. դարու անդրանիկ քրիստոնէայ թագաւորը, պարթեւ Արշակունի Արշամի որդին էր: Իր թագաւորութեան մայրաքաղաքը Եդեսիան էր: Ըստ Մովսէս Խորենացիի, ան հայոց թագաւորն էր: Մովսէս Խորենացին նաեւ կը գրէ թէ Աբգար թագաւոր լսէր է Յիսուսի հրաշքներուն մասին եւ հաւատացեր է որ Յիսուս ճշմարիտ Աստուծոյ որդին է, եւ նամակ ուղարկած է Յիսուսի որ գայ եւ զինք բժշկէ բոքոտութենէ: Յիսուս կը խոստանայ որ կել իր աշակերտներէն մէկը որ բժշկէ զինք եւ կեանք շնորհէ իրեն եւ իր հետ եղողներուն: Յիսուսի համբարձումէն ետք, Ս. Թադէոս Առաքեալ կ'ուղուի դէպի Եդեսիա եւ կը բժշկէ Աբգար թագաւորը եւ իր հետ եղողները:

Ասկէ ետք Ս. Թադէոս Առաքեալ կ'ուղուի Աբգար թագաւորի զարմիկ՝ Սանատրուկ թագաւորի պալատը: Մեր եկեղեցին Ս. Աբգար թագաւորի տօնը կը յիշատակէ ընդհանրապէս Յիսնակի Ե. Կիրակիին նախորդող Շաբաթ օրը:

Դամասկոսի Ճամբան

Յիսուսի համբարձումէն ետք, Իր հետեւորդներուն եւ առաքեալներուն դէմ փարիսեցիներու կողմէ տարուած հալածանքներ կատարողներէն ամենէն խիստ անձնատրուրթիւններէն մէկն էր Սողոս անունով հրեայ վրանագործ մը որ ունէր հռոմէական քաղաքացիութիւն: Սողոս քահանայապետին քով երթալով, անկէ խնդրեց որ Դամասկոսի ժողովարաններուն ուղղուած նամակներ տայ, որպէսզի հոն երթալով եթէ Յիսուսի հետեւողներ գտնէ, ձերբակալէ եւ Երուսաղէմ բերէ:

Դամասկոսի ճամբուն վրայ, Սողոս որ յետագային Պողոս կոչուեցաւ, արժանացաւ Աստուծոյ անմիջական յայտնութեան: Ճառագայթող զօրաւոր լոյսի մը ընդմէջէն Յիսուս անոր երեւցաւ եւ պատուիրեց որ դադրեցնէ իր հալածանքները ու դառնայ Նոր Կտակարանի Քարոզիչ: Պողոս առաքեալ բազմաթիւ հրաշքներ գործած է եւ հիմնած եկեղեցիներ իր կատարած երեք ճամբորդութիւններուն ընթացքին:

Շնորհիւ իր բազմաթիւ բանաւոր քարոզներուն, գրած նամակներուն եւ առաքելական ճամբորդութիւններուն, տեսիլքներուն եւ յայտնութիւններուն ան կը նկատուի «հերթանոսներուն առաքեալ»ը:

Bartolome Esteban Murillo (1618-1682)

Le chemin de Damas

Musee du Prado, Madrid

Ս. ՅԱԿՈԲ

Ս. Յակոբ Մծբնայ Հայրապետ

Ե՞րբ կը տօնենք

Սուրբին յիշատակի օր կանուխեն հաստատուած է Հայ Առաքելական եկեղեցոյ տօնացոյցին մէջ եւ կը տօնուի ամէն տարի Յիսնակի երրորդ Կիրակի օրուան յաջորդող շաբաթ օրը: Այս կը նշանակէ թէ Սուրբ Յակոբին տօնը կը յիշատակենք Դեկտեմբեր 12-18 օրերուն մէջ հանդիպող Շաբաթ օրը:

Սուրբ Յակոբի կեանքը

Սուրբ Յակոբ ծնունդով ասորի էր եւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի հօրաքրոջ որդին եւ Պարթեւական տոհմէն: Անոնք միասին դաստիարակուած էին Կեսարիոյ մէջ: Ս. Յակոբ որոշ ժամանակ ապրած էր Պարսկաստանի արքունիքին մէջ, սակայն հետագային կ'ընտրէ ճգնաւորի կեանքը եւ Ս. Հոգիին ներգործութեամբ կ'ուղղուի Մծբին քաղաքի վանքերէն մէկը՝ Մարուգէ ճգնաւորին մօտ: Ան մասնակցած է Նիկիոյ մէջ կայացած տիեզերական ժողովին 325 թուականին: Մծբինի աթոռին համար ձեռնադրուած է եպիսկոպոս, որ գուշակուած էր մարուգէ ճգնաւորին կողմէ: Հայ մատենագրութեան մէջ յայտնի են իր 22 ճառերէ բաղկացած «Զօօն» գիրքը: Ս. Գրիգոր Նարեկացին հիացող մը եղած է Յակոբ Մծբնայ Հայրապետին, որուն նուիրած է իր ներբողական գրութիւններէն մէկը:

Սուրբ Յակոբին նուիրուած «Յաղթող եւ Սուրբ Հայրապետ» անունով գեղեցիկ շարական մը գրուած է: Այս շարականը հաւանաբար գրուած է այն դէպքին առիթով ուր կը պատմուի թէ պարսից Շապուհ Բ. թագաւորը աշխարհաճաւալ իր արշաւանքներուն ընթացքին կը հասնի Մծբին ու զայն կը պաշարէ 70 օրեր շարունակ: Շնորհիւ Ս. Յակոբի քաղաքին ներսէն կազմակերպած միջոցառումներուն, ան անկարող կ'ըլլայ գրաւելու Մծբինը: Ս. Ներսէս Շնորհալի այդ յաղթանակին կը ձօնէ վերոյիշեալ շարականը:

Ճաճանչ Ս. Յակոբի Մասունքին
«մեր եկեղեցոյ Ս. Խորանին վրայ»:

Մ Ա Տ Ա Ղ

«Օրհնուած մատաղէն պատառ մը առնելը... աշխարհի մէջ որեւէ տեղ Հայաստանեայց եկեղեցիի մը անուան տօնակատարութեան առիթով, ազգային եկեղեցական ինքնութեան սնունդի աղբիւր մըն է մեր զաւակներուն տրուած կենդանի դաս մը ազգային ինքնագոյութեան»:

Գարեգին Ա. Կաթողիկոս (Ամենայն Հայոց)

Քրիստոնէական կրօնի էութիւնը սերն է առ Աստուած եւ այդ ուղղութեամբ բազմաթիւ առակներ կարելի է գտնել Աւետարանին մէջ: Քրիստոնէան պէտք է անսահման գթութիւն ունենայ «եղէք գթասիրտ, ինչպէս որ գթասիրտ է ձեր երկնաւոր Հայրը»: Ղուկաս Զ. 36

Աղքատներուն եւ կարօտեալներուն խնամատարութեան գործը առաջին անգամ համայնական կեանքի մաս դարձաւ Քրիստոնէական Եկեղեցւոյ մէջ եւ եկեղեցին սիրոյ այս առաքելութիւնը կատարեց պատմութեան մէջ չտեսնուած եռանդով իր ծագման առաջին իսկ օրերէն, յետագայ սերունդներուն համար գեղեցիկ օրինակը տալով:

Մեր եկեղեցւոյ մէջ հաւաքական աղօթքին հետեւող հաւաքական ճաշը կ'երթայ աղքատին, աշխատաւորին, որբին, այրիներուն, համայնքի բոլոր զաւակներուն:

Սուրբ Սահակ Պարթեւ Հայրապետի կանոնագրին մէջ գրուած է որ, երբ Գրիգոր Լուսաւորիչը բոլոր հայութիւնը քրիստոնէայ դարձուց, սահմանեց որ անբան կենդանիները փոխանակ կուռքերուն զոհ մատուցանելու, որպէս ողորմութիւն բաժնուին աղքատներուն: Այս մասին ունինք նաեւ Սուրբ Գրիգոր Տաթեւացիի վկայութիւնը. Ան մատաղ բառը կը ստուգաբանէ որպէս «աղ մատուցել»:

Սովսիսական օրէնքին մէջ զոհաբերուած կենդանիին արիւնը կը խորհրդանշէ Քրիստոսի Խաչին վրայ եղած ժամանակ թափած արիւնը: Այս զոհերը մինչեւ Յիսուսի խաչուիլը ընդունելի էին, սակայն Յիսուսի մարդեղութեամբ անոնք այլեւս անպէտք համարուեցան, ինչպէս ճրագին լոյսը երբ արեգակը կը ծագի:

Յաճախ մատաղը կը շփոթուի զոհաբերութեան հետ. իրականութիւնը այդ չէ: Մատաղի արարողութեան կարգին համաձայն, քահանան սաղմոսներ եւ աղօթքներ կը կարդայ, խաչով կ'օրհնէ աղը, որ կը տրուի կենդանիին որ ուտէ որպէսզի ան սրբուի աստուածային անէծքէն (Օննդ. Գ) վերստանալով առաջին օրհնութիւնը (Օննդ. Ա. 22):

«Օրհնէ տէր Քու ողորմութեամբդ այս աղը եւ սրբացուր զայն, որպէսզի ան ինչ բանի մէջ որ խառնուի, Քեզի համար հաճելի եւ ընդունելի ըլլայ եւ մեզի համար հոգիի եւ մարմնի մաքրութիւն եւ առողջութիւն...» կ'ըսուի աղի օրհնութեան աղօթքին մէջ: Աղը, մաքրութեան եւ անապականութեան օրինակ է, ինչպէս Քրիստոս իր աշակերտներուն կ'ըսէ՝ «Դուք էք երկրի աղը» (Մաթ. Ե.13): Իր աշակերտներն ալ Քրիստոսի խօսքերով մաքրեցին երկրի ապականութիւնը:

Ըստ «Մայր Մաշտոց» ծիսագրքին, աղի օրհնութեան ժամանակ, Ղուկասի Աւետարանին մէջէն կարդացուած հատուածով յայտնի կ'ըլլայ որ մատաղը նախ եւ առաջ բարեգործութիւն է, ողորմութիւն եւ գթասրտութիւն է եւ ոչ թէ խնճոյք. «Երբ ճաշ կամ ընթրիք կը սարքես, մի կանչեր ո՛չ բարեկամներդ ո՛չ եղբայրներդ ո՛չ ազգականներդ ո՛չ ալ հարուստ դրացիներդ, այլ կանչէ աղքատները, խեղանդամները, կոյրերն ու կաղերը, որովհետեւ անոնք քու տուածդ փոխարինելու ոչինչ ունին, իսկ քու ըրածդ քեզի կը հատուցուի արդարներու յարութեան օրը»: Ղուկ. ԺԴ 12-14

Սուրբ Ներսէս Շնորհալի Հայրապետը կը նշէ որ, Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչի օրերէն սկսեալ, մատաղ կը մատուցանէին Յարութեան, Տէրունական եւ Սուրբերու տօներուն, ննջեցեալներու յիշատակին համար եւ կը բաժնէին կարօտեալներուն: Կայ նաեւ «Տեառնական» կոչուած մատաղը, որ զանազան առիթներով մարդիկ կը խոստանան Տիրոջ: Կայ նաեւ Սուրբ Սեղան մատաղը, որ կը մատուցուի երբ եկեղեցի կը հաստատուի:

Մեծ Պահքի ժամանակ առհասարակ մատաղ չեն ըներ: Մատաղը պէտք է ընտիր որակ ունենայ որ Աստուծոյ կողմէ ընդունելի ըլլայ: Ըստ «Կանոնագիրք Հայոց»ի, խեղդուած կամ արատուոր կենդանիով մատաղ ընողները նզովեալ կը համարուին: Ընդունելի չէ նաեւ որսացուած կենդանիով մատաղ ընելը, որովհետեւ մատաղցու կենդանին պէտք է արդար վաստակով ձեռք բերուած ըլլայ: Նաեւ ան առու կենդանի պէտք է ըլլայ՝ արջառ, արլոր, ոչխար եւ աղանի:

Մատաղի Օրհնութեան Կարգը

Քահանան սաղմոսներու ընթերցանութեամբ եւ աղօթքներով նախ կ'օրհնէ աղը, այդ աղը կը կերցնեն մատաղցու կենդանիին եւ ապա մորթելով կ'եփեն եւ կը բաժնեն աղքատներուն: Ըստ հնաւանդ սովորութեան, օրհնութեան կարգը կատարող քահանան եւս կը ստանայ այդ մատաղէն:

Երբեմն ոմանք անգիտութեամբ մորթուած կենդանիին արիւնը կը քսեն իրենց ճակատին: Ըստ Ներսէս Շնորհալիին, ասիկա արգիլուած է, որովհետեւ մեր բոլոր զգայարանները Յիսուսի արիւնով օծուած են իսկ մկրտութեան ժամանակ սուրբ միւռնի կնիքով՝ օրհնուած, եւ երբ վերջին դատաստանին ներկայանանք, մենք միայն այդ կնիքով է որ պիտի ճանչցուինք: Յայտն. Թ 4:

Ամփոփում

Չոհաբերութիւնը պէտք չէ նոյնացնել մեր եկեղեցոյ կողմէ ընդունուած մատաղին որովհետեւ

- «Քրիստոս միայն մէկ անգամ որպէս պատարագ մատուցուեցաւ մեր մեղքերը քաւելու համար»: Երբ. Թ 28

- «Ան է մեր եւ ամբողջ աշխարհի մեղքերուն քաւութիւնը»: Յովհ. Բ 2:

- Մատաղը ողորմութիւն է որ նախատեսուած է աղքատներուն եւ կարօտեալներուն բաժնելու համար: Այդ ողորմութեան հատուցումը մեր մեղքերուն թողութիւնն ու փրկութիւնն է: Ատոր համար Տէրը կը քաջալերէ ու կ'ըսէ «Եղէք գթասիրտ ինչպէս որ է ձեր Երկնաւոր

Հայրը»: Ղուկ. Զ 36:

Պօղոս Առաքեալ կ'ըսէ՝ «Գթասիրտ եւ ողորմած եղէք, Կողոս. Գ. 12, որովհետեւ Ողորմածութիւնը գլուխը բարձր կը ներկայանայ Դատաստանին առջեւ»: Յակոբ. Պ 13:

Դաւիթ մարգարէն կ'ըսէ նաեւ՝ «Երանի անոր որ կը ինամէ աղքատին, որովհետեւ Դատաստանին օրը Տէրը զինք կը փրկէ չարէն»: Առակ. ԺԴ 21-22:

Երանելի են բոլոր մատաղ մատուցանողները որովհետեւ Տիրոջ առջեւ, բոլոր աղքատները կը գովեն զանոնք, ողորմութիւնը արագաթեւ արծիւի նման վեր կը հասնի եւ Տէրը կը լսէ աղքատին աղօթքը:

Սակայն զգոյշ ըլլալու ենք եւ լսելու ենք Տիրոջ պատգամը որ կ'ըսէ՝ «Զգոյշ եղէք որ ձեր ըրածը ի ցոյց մարդկանց չըլլայ, այլապէս դուք չէք վարձատրուիր. թող ձեր աջ ձեռքին ըրածը ձախը չիմանայ. ողորմածութիւնը թող ծածուկ ըլլայ, Հայրը կը տեսնէ ամէն բան որ ծածուկ է, եւ կը հատուցէ բացայայտօրէն»: Մատթ. Զ. 1-3:

Եւ եթէ այս կեանքին մէջ ողորմութեան գործեր ընենք, մեր վարձքը կը գտնենք երկնքի մէջ, եւ երկրորդ գալստեան արժանի կ'ըլլանք, Աստուծոյ աջակողմեան դասին մէջ գտնուելու, Յիսուսի շնորհքով եւ մարդասիրութեամբ, Յիսուսի՝ որուն կը վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այսօր եւ յաւիտեանս:

Սաղմոսավանքը կը գտնուի Հայաստանի Արագածոտնի մարզի սահմաններէն ներս: Սաղմոսաւան գիւղէն ներս կառուցուած այս վանքը եղած է միջնադարեան Հայաստանի հոգեւոր կեդրոններէն մէկը: Շինուած է տուֆէ եւ անոր ամենահին յուշարձանն է Սուրբ Միոն եկեղեցին, կառուցուած Վաչէ Վաչուտեան իշխանի հրամանով 1215 թուականին: Համալիրին մաս կը կազմէնաեւ Սուրբ Աստուածածին եկեղեցին:

Պահուած բառ

խ	ն	կ	ա	մ	ա	ն	շ	չ	վ	ո	ծ
ա	ն	կ	ա	ն	ա	կ	ա	տ	ա	պ	ն
չ	ա	կ	ն	ւ	ո	խ	վ	է	մ	ա	ո
ք	հ	պ	ա	ր	գ	է	ւ	ր	է	տ	ւ
ա	ո	ղ	ո	ր	մ	ա	ծ	ո	մ	ա	ն
ր	գ	ր	ա	ս	կ	ի	հ	ն	ա	ր	դ
ո	ո	ք	ր	ա	ո	է	կ	ք	հ	ա	պ
գ	ց	ո	կ	ո	չ	է	լ	է	ր	գ	ի
ն	ո	ւ	է	ր	ո	ւ	ր	ա	խ	ա	ր
խ	ո	ր	հ	ո	ւ	ր	դ	ր	ա	խ	տ
ս	ա	մ	ո	մ	մ	ս	ո	ւ	ր	բ	ն

դրախտ
դպիր

լեր

խաչքար
խորհուրդ
խաչ
խնկաման
խնկարկել
խունկ

ծոմ
ծնունդ
ծով

կոչել
կոչում

հնար
հոգոց

մաս
մոմ

նուէր
նպատակ
նկանակ

որոմ
ուրախ
ողորմած

պահք
պատարագ
պարգէւ

սուրբ
սկիհ
սար

վեմ

պահուած բառ՝
էկեղեցական երգ

տէր

քարոզ
քուրմ

Ս. Գրիգոր Նիսացի, (335 - 394թթ.), երեւելի աստուածաբան, փիլիսոփայ, եկեղեցական գործիչ (եպիսկոպոս), Հայ և ընդհանրական եկեղեցւոյ սուրբ, եկեղեցական հայր, Բարսեղ Կեսարացիի կրտսեր եղբայրը: Ծնած է Կապադովկիոյ Նեոկեսարիա քաղաքին մէջ, յոյն մեծահարուստ եւ ազնուական ընտանիքի մեջորայտնի էր աստուածապաշտութեամբ: 372 թ. Բարսեղ Կեսարացին, Կապադովկեան Կեսարիա քաղաքի արքեպիսկոպոս ձեռնադրուելով, իր եղբայրը կը նշանակէ հայաբնակ Նիսա գիւղի և Սեբաստիա քաղաքի եպիսկոպոս: 378թ. Բարսեղ Կեսարացիի մահէն ետք, Գրիգոր կ'ամբողջացնէ եւ կը հրատարակէ աւագ եղբոր անաւարտ երկը՝ «Վեցօրեայքը»:

Մասնակցած է 381թ. Կոստանդնուպոլսոյ երկրորդ տիեզերական ժողովին, ուր Գրիգոր ձեռք կը բերէ հեղինակաւոր աստուածաբանի և քարոզիչի համբաւ, կայսերական հրովարտակով անոր անունը կը ներառուի այն եպիսկոպոսներու ցանկին մէջ, որոնց հետ շփումը «պարտադիր է ուղղափառներու համար»:

+++

Եզակի գիրեր
Հայերէն գիրերով Sudoku

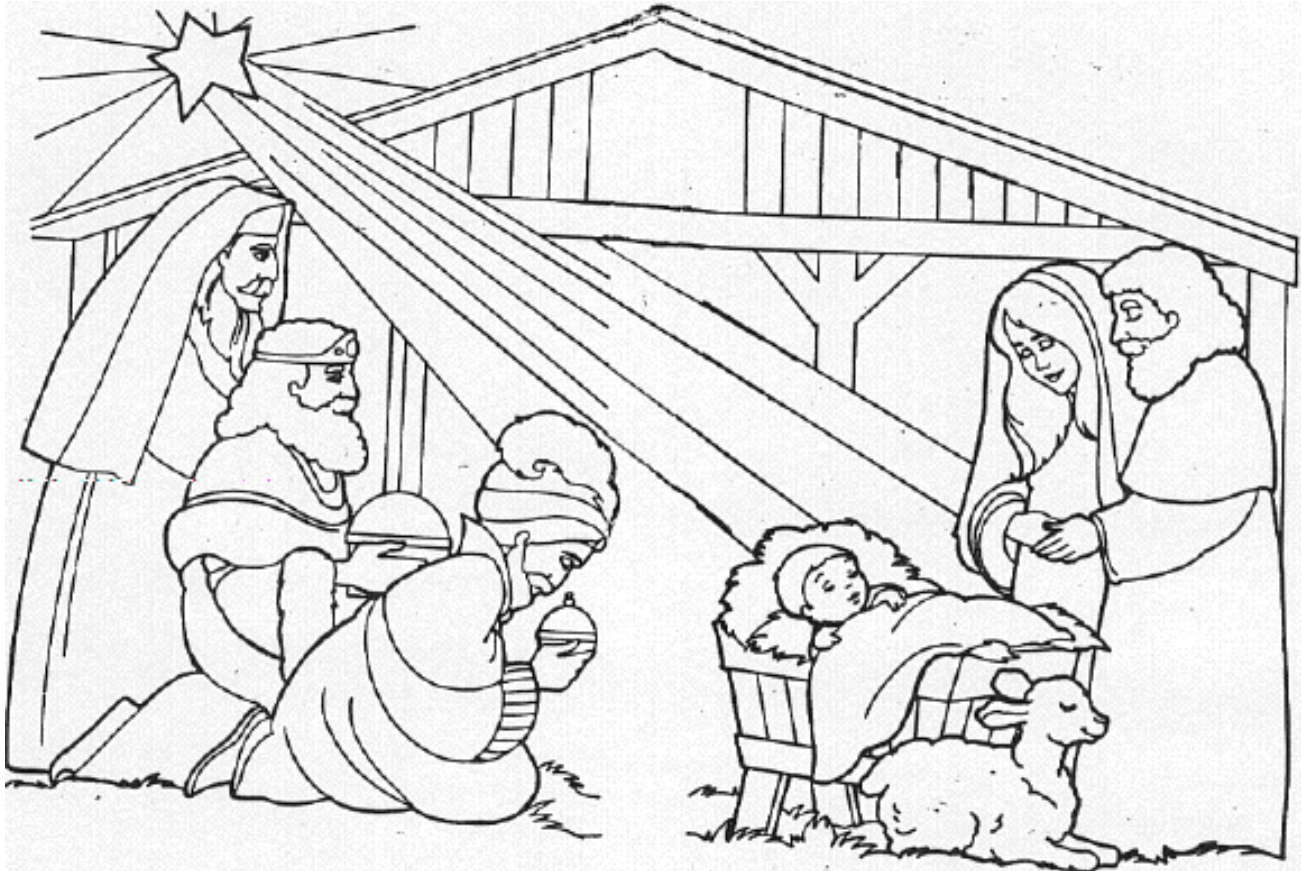
դ	ա	ը	գ	ե	բ	թ	զ	է
գ	է	թ	դ	ը	ա	ե	զ	բ
զ	բ	ե	գ	թ	է	ը	դ	ա
թ	զ	է	ը	ա	զ	բ	ե	դ
ե	դ	բ	թ	է	զ	ա	ը	գ
ը	զ	ա	ե	բ	դ	է	թ	զ
բ	ը	դ	է	զ	ե	զ	ա	թ
ա	թ	զ	բ	դ	ը	զ	է	ե
է	ե	զ	ա	զ	թ	դ	բ	ը

		ա				է		
	դ	բ	զ		ը	ա	թ	
			բ	ա	թ			
	զ	է	ը		դ	թ	բ	
	բ						ը	
	ը	թ	է		ա	դ	զ	
			դ	ը	զ			
	ա	ը	է		զ	զ	դ	
		դ				զ		

Նախորդ «Եզակի գիրեր»ուն լուծումը

Ամբողջացուր քառակուսիները, գործածելով ա, բ, գ, դ, ե, զ, է, ը, թ գիրերը պայմանաւոր միայն մէկ անգամ գործածես իւրաքանչիւր գիր, իւրաքանչիւր
 . հորիզոնական գիծի վրայ
 . ուղղահայեաց գիծի վրայ եւ
 . իննեակ քառակուսիի մէջ:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Մանկապարտեզի անկիւն

Ամբողջացո՛ւր ըստ Ղուկաս 2.8-14 ի.

Հովիւներ, խաղաղութի՛ւն, Փրկիչը, խանձարուրով, հաճութիւն, հրեշտակը, աւետիս, Օծեալ

Այնտեղ, դաշտերուն մէջ ----- կային, որոնք գիշերով իրենց հօտերուն պահակութիւն կ'ընէին: Տիրոջ ----- անոնց երեւցաւ եւ Տիրոջ փառքը լոյսի պէս անոնց վրայ ծագեցաւ: Հովիւները սաստիկ վախցան. Հրեշտակը ըսաւ անոնց.

- Մի վախնաք, ձեզի ----- մը պիտի տամ, որ ամբողջ ժողովուրդին մեծ ուրախութիւն պիտի պատճառէ: Այսօր, Դաւիթի քաղաքին մէջ ձեր ----- ծնաւ, որ ----- Տէրն է: Հետեւեալը ապացոյց ըլլայ ձեզի. հոն մանուկ մը պիտի գտնէք՝ ----- փաթթուած եւ մսուրի մէջ դրուած:

Եւ յանկարծ այդ հրեշտակին միացաւ երկնաւոր զօրքերու բազմութիւն մը, որ կ'օրհնաբանէր զԱստուած, ըսելով.

«Բարձունքներուն մէջ Աստուծոյ փառք, ----- երկրի վրայ եւ մարդոց միջեւ -----»:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Ա., Բ. եւ Գ. դասարաններու անկիւն

1.- Որո՞ւ տօնը այս տարի կը տօնենք Դեկտեմբեր 14ին:

- ա. Ս. Յովհաննէս Ոսկեբերան Հայրապետին
- բ. Մարուգէ ճգնաւորին
- գ. Ս. Անդրէաս եւ Ս. Փիլիպպոս
- դ. Սուրբ Յակոբ Մծբնայ հայրապետին

2.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Ս. Ստեփանոսի տօնը:

- ա. Նոյեմբեր 3
- բ. Դեկտեմբեր 1
- գ. Նոյեմբեր 23
- դ. Դեկտեմբեր 24

3.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Սուրբ Պօղոս եւ Սուրբ Պետրոս Առաքեալներու տօնը:

- ա. Նոյեմբեր 6
- բ. Դեկտեմբեր 12
- գ. Նոյեմբեր 20
- դ. Դեկտեմբեր 26

4.- Ո՞վ էր առաջին քրիստոնէայ թագաւորը:

- ա. Աբգար Ա.
- բ. Տրդատ Գ.
- գ. Տրդատ Ա.
- դ. Տրդատ Բ.

5.- Ի՞նչ է Մկրտութեան զգալի նշանը:

- ա. Հաց
- բ. Գինի
- գ. Ջուր
- դ. Միւռոն

6.- Որո՞նք են Հայաստանի առաջին լուսաւորիչները:

- ա. Ս. Թադէոս եւ Ս. Բարթողոմէոս
- բ. Սուրբ Պօղոս եւ Սուրբ Պետրոս
- գ. Աբգար Ա. եւ Տրդատ Գ.
- դ. Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ

7.- Յիսուս որո՞ւ կողմէ մկրտուեցաւ:

Յ----- Մ-----

8.- Յիսուս քանի՞ անգամ մկրտուեցաւ:

- ա. 1
- բ. 2
- գ. 3
- դ. 4

9. Մենք քանի՞ անգամ կրնանք մկրտուիլ:

- ա. 1
- բ. 2
- գ. 3
- դ. 4

10. Ի՞նչ էր Յովհաննէս Մկրտիչին հօրը անունը:

Զ-----

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Դ., Ե. եւ Զ. դասարաններու անկիւն

1.- Որո՞ւ տօնը այս տարի կը տօնենք

Դեկտեմբեր 14-ին:

- ա. Ս. Թադէոս Առաքեալին
- բ. Մարուգէ ճգնաւորին
- գ. Ս. Բարթողիմէոս Առաքեալին
- դ. Սուրբ Յակոբ Մծբնայ հայրապետին

- ա. Սաւուղ
- բ. Դաւիթ
- գ. Սողոմոն
- դ. Սամուէլ

2.- Սուրբ Յակոբ Մծբնայ Հայրապետի տօնը կը տօնենք ամէն տարի:

- ա. Դեկտեմբեր 16-ին
- բ. Դեկտեմբեր 17-ին
- գ. Դեկտեմբեր 18-ին
- դ. Դեկտեմբեր 12-18 օրերուն մէջ հանդիպող Շաբաթ օրը

7.- Ո՞վ «Բարձրեալին մարգարէն պիտի կոչուի եւ Տիրոջ առջեւէն պիտի քալէ անոր ճամբան պատրաստելու համար»:

Յ----- Մ-----

3.- Ո՞վ է առաջին մարտիրոսը:

- ա. Ս. Պօղոս
- բ. Ս. Պետրոս
- գ. Ս. Ստեփանոս
- դ. Ս. Դաւիթ մարգարէ

8.- Մկրտութեան թեկնածուն ի՞նչ կը կոչուի:

- ա. Երախայ
- բ. Երեխայ
- գ. Մանուկ
- դ. Պատիկ

4.- Ո՞վ էր նախասարկաւագը:

- ա. Ս. Պօղոս
- բ. Ս. Պետրոս
- գ. Ս. Ստեփանոս
- դ. Ս. Դաւիթ մարգարէ

9. Մկրտութիւնը կը կոչուի նաեւ.

Վ----- Ծ-----:

5.- Ո՞ր առաքեալը Յիսուսը 3 անգամ ուրացաւ եւ որուն տօնը այս տարի Դեկտեմբեր 26-ին կը յիշատակենք:

Ս. Պ-----

10. Հին Կտակարանի Սաղմոսներու գիրքը քանի՞ սաղմոսներէ կը բաղկանայ:

- ա. 150
- բ. 66
- գ. 76
- դ. 39

6.- Ո՞վ էր Իսրայէլի երկրորդ թագաւորը:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Երկրորդականի անկիւն

1.- Ըսէ՛ մէկ բառով:
«աղ մատուցել»

2.- Մկրտութիւնը կրնայ կատարուիլ
3 ձեւերով: Թո՛ւ ի՛նչ այս երեք ձեւերը:

- ա. Հ-----
- բ. Ը-----
- գ. Ս-----

7.- Ս. Պօղոս Առաքեալի գրած
գիրքերուն թիւը երբ բաժնենք Ս.
Պետրոս առաքեալի գրած գիրքերուն
թիւով, քանի՞ կ'ունենանք:

- ա. 2
- բ. 3
- գ. 5
- դ. 7

3.- Եկեղեցին որո՞ն հաւատքին վրայ
կը մկրտէ անչափահաս մանուկը.

- ա. Մանուկին
- բ. Ծնողքին
- գ. Կնքահօր
- դ. Ծնողքին եւ կնքահօր:

8.- Ինչո՞ւ այս տարի Ս. Ստեփանոսի
օրը կը նշենք Դեկտեմբեր 25-ին երբ
անցեալ տարի նշեցինք Դեկտեմբեր
26-ին:

4.- Ո՞ւր կը կարդանք «Քրիստոս
միայն մէկ անգամ որպէս պատարագ
մատուցուեցաւ մեր մեղքերը քաւելու
համար»:

--- 9.28

5.- Ս. Յակոբ Մծբնայ հայրապետը ո՞ր
Տիեզերական ժողովին մասնակցեցաւ
եւ ո՞ր տարին:

- ա. Ն-----
- բ. 3--

9. Ո՞ր քաղաքը «Դաւիթի քաղաք» կը
կոչուի:

10. Ինչո՞ւ Բարթողիմէոս առաքեալ
դաշոյնով կ'երեւի նկարներուն մէջ:

Որովհետեւ դաշոյնով
ն----- է:

6.- Ս. Գրիգոր Նիւսացի ո՞ր
Տիեզերական ժողովին մասնակցեցաւ
եւ ո՞ր տարին:

- ա. Կ-----
- բ. 3--

2013-2014 Տարեշրջան (34-րդ)

Գործունեություն՝ Ամեն Կիրակի Ժամը 10:30 – 1:00

Մանկապարտեզ : Ա., Բ. եւ Գ. Դասարաններ (3 - 5 տարեկան)
Նախակրթարան : Ա., Բ., Գ., Դ., Ե., եւ Զ. Դասարաններ (6 - 11 տարեկան)
Երկրորդական : Ա., Բ., Գ., Դ. եւ Ե. Դասարաններ (12 - 16 տարեկան)

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել տնօրէնին՝ Թորոս Պապիկեանին

Հեռ. (514)-956-1277 email director@sourphagop.org

Կիրակնօրեան պիտի
ունենայ Ս. Ծննդեան իր
յայտագիրը

եւ

Կաղանդ Պապան Կիրակնօրեայ Դպրոց
պիտի այցելէ

Դեկտեմբեր 29, 2013-ին

www.sourphagop.org

14-րդ Տարի

«Մաշտոցի Արձագանգ»

www.sourphagop.org/մաշտոցի_արձագանգ

21-րդ տարի